

Homer: Iliaden (1. sang)

Oversat af O.S. Due,

Arkaisk tid (600-480 f.v.t.)

(Original linjeangivelse)

Syng os, gudinde¹, om vreden der greb Peleïden² Achilleus³,
vreden, den fæle, som voldte Achaierne⁴ tusinde kvaler,
sendte behjertede sjæle af talrige helte til Hades
og lod dem selv blive slængt som æde for hurtige hunde,
grådige gribbe og ravne så Zeus⁵'s vilje blev fuldbragt – (5)
helt fra den første stund da striden begyndte imellem
folkenes drot⁶ Atreïden⁷ og gudernes lige Achilleus.

Hvem blandt guderne var det der satte dem op mod hinanden?
Letos og Zeus's søn⁸! For grebet af harme mod kongen
lod han en hærgende pest bryde ud i hæren, så krigsfolk (10)
ynkeligt døde, fordi Atriden⁹ forhåned hans bønpræst¹⁰,
Chryses, dengang han kom til Achaiernes hurtige skibe
og ville købe sin datter tilbage for talløse gaver.
I sine hænder bar han sit gyldne scepter¹¹ med uldbånd¹²
viet til skytten Apollon¹³. Han bønfuldt alle Achaier, (15)
mest dog af alle de to Atreïder, folkenes fyrster:

“Atreus' sønner og alle I benskinneklædte Achaier!
Måtte blot gudernes slægt i Olympens¹⁴ boliger unde
jer at erobre Priamos¹⁵' by og få lykke til hjemfærd!
Mig skal I frigi min datter, ta mod mine gaver og frygte (20)
sønner af Zeus, Apollon der rammer sit mål fra det fjerne!”

Da gav de andre Achaier til kende man nok skulle vise
agt for den hellige præst og ta mod hans strålende gaver.
Men Agamemnon var lidet fornøjet og sendte den gamle
bort med knubbende¹⁶ ord og gav ham en ordentlig røffel¹⁷: (25)

“Vogt dig, du gamle, for én gang til at lade mig se dig
her ved de kurvede skibe og prøve at blive her længer!
Da skal du ikke få gavn af din stav med guddommens uldbånd.
Hende frigir jeg ikke. Før dét skal hun ældes i borgen
hjemme i Argos hos mig, langt væk fra sit fædrene bosted, (30)
mens hun går til og fra ved sin væv eller deler mit leje.
Tir mig så ikke, men gå, så længe du endnu kan slippe.”

Det var hans ord, og gubben¹⁸ blev bange og lystred hans ordre.
Tavs gik han bort langs stranden ved havets brusende brænding¹⁹.
Da han blev ene, bad han til fjernskyttedyrsten²⁰ Apollon, (35)
herskeren Zeus's søn med den yndigt krøllede Leto:
“Hør mig, du sølvbuevæbnede gud, som værner om Chryse
og om det hellige Killa, du Tenedos' ²¹stærke behersker,
Smintheus²²! Om jeg engang har rejst dig et prydeligt tempel,
om jeg engang har brændt dig glinsende køller på altret, (40)
både af tyr og af ged, da opfyld dette mit ønske!
Lad dine bueskud straffe Danaerne²³ for mine tårer!”

Således bad han, og Foibos²⁴ Apollon lyttede til ham.
Og fra Olympens top steg han ned, forbitret i hjertet;
om sine skuldre havde han bue og omvundet kogger; (45)
pilene raslede over hans skulder, imens han i vrede
hastigt begav sig af sted; og hans fremfærd lignede natten.

Langt fra skibene slog han sig ned og sendte et pilskud.
Skrækkelig lød den klang der kom fra hans sølvhvide bue.
Først gik han løs alene på æsler og hurtige hunde. (50)
Dog snart sendte han pile mod folkene selv, og han traf dem
hårdt. Og bestandig brændte der ligbål tæt ved hinanden.

Pilene faldt ni dage i træk som hagl over lejren,
men på den tiende kaldte Achilleus folket til samling.
Det var sat i ham af fruén, den liljearmede²⁵ Here²⁶ (55)
som havde ondt af at se Danaerne dø for sit øje.

Og da så folket var mødt, og alle var blevet forsamlet,

trådte Achilleus frem og talte sådan iblandt dem:

“Atreus’ søn²⁷, nu tror jeg vi snart må rejse beskæmmet
hjemad igen, om ellers det lykkes at flygte for døden, (60)
nu hvor Achaierne knuses af både krigen og pesten.
Kom, lad os derfor spørge en offerkyndig, en spåmand
eller en tyder af drømme – for drømme blir sendt af Kronion²⁸ –
som kan fortælle hvorfor Apollon er sådan forbitret,
om han har noget imod vore lovninger og hekatomber, (65)
så at han ved at få røgen fra får og lydefri geder
kunne formås til at afvende al denne massedød fra os.”

Det var hans ord, og han satte sig atter. Og Thestoriden²⁹,
Kalchas³⁰, den bedste fortolker af fugle³¹, rejste sig blandt dem;
han havde kyndigt rede på nutid, fortid og fremtid (70)
og havde styret Achaiernes kurs til Ilions³² strande
ved sin profetiske kunst, som han havde fra Foibos Apollon.
Velsindet tog han til orde og talte således iblandt dem:

“Zeus’ yndling Achilles, du ber mig om at forklare
vreden som fjernskytten Foibos Apollon har fattet imod os. (75)
Det skal jeg sige, og husk mine ord, men sværg mig forinden
troligt at ville beskytte mig både i ord og i handling.
Sikkert bliver den mand fortørnet der ejer den største
magt over alle Argeierne³³, ham som Achaierne lyster.
For når en konge er vred på en undersåt, er han jo stærkest. (80)
Selv om han nok for en stund er i stand til at sluge sin vrede,
gemmer han dog sit nag i sit bryst til senere tider
for at få hævn. Fortæl mig om dú vil beskytte mig mod ham?”

Da tog den fodrappe helt Achilles til orde og svared:
“Sig kun modigt den tydning du har af gudernes vilje! (85)
For ved Kronions yndling Apollon, den gud som du ber til,
Kalchas, når du forklarer Danaerne gudernes varsler:
dig skal ingen, så længe jeg lever og ser over jorden,
lægge sin hånd på her ved de spantebuede³⁴ skibe,

ingen af alle Danaer, ja selv ikke kong Agamemnon, (90)

ham der nu stoltelig kalder sig ypperst af alle Achaier!”

Da fik den prægtige sandsiger mod og talte således:

“Intet har han imod vore lovninger³⁵ og hekatomber³⁶,

men for sin bønpræsts skyld som hånedes af Agamemnon,

fik sine gaver vraget og nægtet sin datter tilbage, (95)

er det at Foibos har sendt os nød og vil sende os mere.

Og han vil ikke befri os for denne forfærdende farsot³⁷

før vi har sendt hendes far hans øjenspillende pige

uden betaling og pris og ofret en hel hekatombe

til ham i Chryse. Måske kan vi da formilde hans vrede.” (100)

Det var hans ord, og han satte sig atter. Da rejste sig blandt dem

Atreus’ søn, den tapre og mægtige drot Agamemnon,

såret og bitter. Hans hjerte blev sort og fyldtes af heftig

stridslyst, og som en gnistrende ild var begge hans øjne.

Og med et hadefuldt blik gik han først i rette med Kalchas: (105)

“Ulykkesspåmand! Endnu har du aldrig varslet mig fordel!

Altid er det det onde du fryder dig ved at bebude!

Aldrig har du forkyndt noget godt eller ladet det hænde!

Også nu her når du tolker Danaerne gudernes grunde,

får du det til det er klart at Fjernskytten sender dem plager (110)

for at jeg nægted at ville ta mod hans herlige gaver

og gi Chrysëis³⁸ fri, fordi det er hende jeg ønsker

i mit palads. Ja, mer end min ægte viv Klytaimestra³⁹

vil jeg ha hende, som hverken i vækst og figur eller klogskab

eller i fermhed og flid står spor tilbage for hende. (115)

Dog vil jeg gi hende fri, hvis dét er det bedste at gøre.

Folkene ønsker jeg raske og ikke døde og borte.

Giv mig så straks en anden belønning, så jeg ikke ene

blandt Argeierne står uden pris. Det var dog for ringe.

Alle kan I jo se hvor skøn en løn jeg går glip af!” (120)

Ham gav den fodrappe helt Achilleus svar, og han sagde:

“Atreus’ hædrede søn, din grådighed søger sin lige!
Hvor skal Achaierne finde en anden gave at gi dig?
Gods der er fælles for alle, det ved vi jo nok det er småt med.
Alt hvad vi fik i de byer vi tog, er retteligt uddelt; (125)
det kan vi ikke forlange skal omfordeles fra grunden.
Lyd nu guden og send hende hjem! Achaiernes sønner
gir dig siden hen tre- eller firefoldig erstatning
om engang Zeus gir os lov til at plyndre det knejsende Troja.”

Dette var svaret han fik af den stærke drot Agamemnon: (130)
“Prøv du nu blot ikke på, guddommeligt smukke Achilleus! –
selv om du også er brav – at spise mig af med et løfte!
Vil du da selv beholde din løn og la mig sidde uden?
Og stille krav til mig om bare at afgive pigen!
Ja, hvis Achaias⁴⁰ stormodige mænd vil gi mig en gave, (135)
storsindet afmålt så den i kostelighed er den samme.
Men hvis de ikke vil det, da kommer jeg selv for at hente
enten hvad du eller Ajas⁴¹ har fået eller Odysseus.
Så blir det den jeg vælger’s tur til at føle sig harmfuld.
Dog – den sag blir der lejlighed til at tale om siden: (140)
nu vil vi sætte et sorttjæret skib i det glitrende saltvand,
få det bemanded med folk og fyldt med en hel hekatombe
og få Chrysëis om bord, den ferskenkindede⁴² pige.
Én skal være dets fører, en mand der er prøvet og rådsnar,
Telamons søn⁴³ eller helten Idomenes⁴⁴ eller Odysseus⁴⁵ (145)
eller du selv, Peleïde, din alleruhyrligste kriger!
Du kan så bringe vort offer og afvende Fjernskyttens vrede.”

Men Peleïden så i forbitrelse på ham og sagde:
“Føj, du i skamløshed klædte, gement beregnende stymper⁴⁶!
Kan vel nogen Achaiier med lyst ta imod dine ordrer (150)
om at gå med på din færd eller slås imod dine fjender?
Det var jo ikke på grund af de spydkampdygtige Troer⁴⁷
at jeg kom her for at kæmpe, og mig har de ikke gjort uret,

aldrig har de berøvet mig hornkvæg, endsige heste,
ej heller hærget min høst på Fthias muldrige agre⁴⁸, (155)
som giver mænd god vækst; for imellem står talrige bjerge
med deres skyggende åse⁴⁹, og havet bruser med bølger.
Dig, din skamløse karl, har vi fulgt for at volde dig glæde,
sætte din bror og dig selv i respekt ved Troja, din køter!
Dét er du ligeglad med og ænser det ikke en tøddel⁵⁰! (160)
Tilmed truer du med at rane min hæder og kampløn,
den som jeg vandt for min møje og fik af Achaiernes sønner!
Aldrig får jeg en pris som du, når Achaierne plyndrer
en af Trojanernes gode og velbefolkede byer,
selv om det hårdeste slid i stridens omskifteligheder (165)
tilfalder mine to hænder. Men når så byttet skal deles,
da bliver din løn størst, og med lidet må jeg la mig nøje
når jeg begir mig til flåden på stranden, træt af at kæmpe.
Nu vil jeg drage til Fthia. Langt bedre er det minsandten
at vende hjem med min flåde af svajede⁵¹ skibe end høste (170)
vanære for at få dig gjort rig på guld og på skatte.”

Dette var svaret han fik af mændenes drot Agamemnon:
“Rejs du bare når det er din lyst! Jeg beder dig ikke
blive for min skyld mer. Jeg selv har jo talrige andre
med til at skaffe mig hæder, især den vise Kronion. (175)
Du er mig ledest af alle de Zeusopfostrede konger!
Altid er du kun ude på splid og krige og kampe.
Er du end aldrig så stærk, så har du jo det fra en guddom.
Rejs med de skibe og mænd som du har, og sid på din trone
blandt Myrmidonernes folk. Jeg agter dig ikke en tøddel, (180)
ænser ej heller din vrede, ja jeg vil true dig sådan:
Ligesom Foibos Apollon berøver mig Chryses's datter,
som jeg nu agter at sende herfra på mit skib med mit mandskab,
kommer jeg selv til dit telt og tar din blussende pige
fra dig, den æresbevisning du fik. Så kan du vel fatte (185)

hvor meget stærkere jeg er end dig! Og andre kan dy sig
for at stå frem som min lige og prøve at måle sig med mig!”

Ordene sved i Achilles, og i hans behårede bringe
vakled hans mandige hjerte i tvivl fra side til side:
skulle han rive sit hvæssede sværd fra låret og jage (190)
alle de andre op og ta livet af kong Agamemnon
eller betvinge sin vrede og tøjle sin fyrige iver?

Medens han stod og gjorde sig sådanne tanker og netop
var i begreb med at drage sit sværd, kom Pallas Athene⁵²
ned fra Olympen, sendt af den liljearmede Here (195)
som var dem begge to god og kered sig ligeligt om dem.
Bag ham stod hun med ét og trak i hans lysblonde lokker,
synlig alene for ham og usynlig for alle de andre.
Skrækslagen vendte Achilles sig om og kendte på stedet
Pallas Athene. Det lyste forfærdende i hendes øjne. (200)

Dog tog han straks til orde med denne bevingede tale:

“Datter af aigisrysteren⁵³ Zeus, hvorfor er du kommet?
Er det for selv at se Agamemnons overmodsbrynde⁵⁴?
Det vil jeg sige dig klart, og således bliver det fuldbragt:
for sin hovmodige færd kan han snart nok hente sig døden.” (205)

Og han fik svar af Athene, gudinden med lynende øjne:
“Nej, for at standse din lyst til drab er jeg kommet fra himlen,
om du vil lystre mig, sendt af den liljearmede Here,
som er jer begge to god og kerer sig ligeligt om jer.
Dæmp din stridighed ned og drag ikke sværdet af skeden! (210)
Nej! Men med ord kan du ærte⁵⁵ ham alt hvad det ellers skal være.
For jeg vil sige dig noget, og det skal nok blive opfyldt:
Du skal med tiden få tre gange flere så prægtige gaver
for denne tort⁵⁶ du har lidt. Behersk dig og gør som vi siger!”

Da tog den fodrappe helt Achilles til orde og svared: (215)
“Høje gudinde, et påbud fra jer er man nødt til at følge,
er man end aldrig så vred i sit liv. For det er det bedste.

Den der har øre for gudernes bud, han har deres øre.”

Dermed standsed han næven på slagsværdets sølverne fæste⁵⁷,
jog det tilbage i skeden og undlod ikke at lyde (220)
Pallas Athenes befaling. Og hun forsvandt til Olympen,
aigisrysteren Zeus's palads og de øvrige guder.

Men Peleïden gik atter med giftige skoser⁵⁸ i rette
med Agamemnon og slog ikke af på sin heftige vrede:
“Vinvom, du der har mod som en gemse⁵⁹ og blik som en køter! (225)
Aldrig har du haft mod til at ruste dig sammen med folket
og gå i krig eller sammen med os, Achaiernes fyrster,
lægge en fælde. For dig er dét jo det samme som døden!
Det er en bedre fidus at negle sig gaver fra alle
dem i Achaiernes hær der har mod til at sige sin mening. (230)
Folkeopædende drot som behersker elendige pjalte!
Ellers, Atride, var denne din hovenhed blevet din sidste!
Det vil jeg sige dig klart og gøre en storladen ed på:
Altså, ved denne min stav som aldrig får blade og knopper
mer fra den stund den forlod sin stub i bjergenes højder, (235)
eller får væksten igen; for bronzekniven har skrællet
barken og bladene af; nu holder Achaiernes sønner
staven i deres hånd når de sidder til doms og beskytter
retten, som kommer fra Zeus; så du ser det bliver en stor ed:
Visselig kommer den time hvor alle Achaier vil savne (240)
Peleus' søn, og da kan du ikke, hvor slemt du end græmmes,
hjælpe når mange blir spiddet af manddrabsvolderen Hektor⁶⁰.
Da skal du bittært få dit hjerte i stykker i brystet
over at have foragtet den bedste Achaier så blodigt.”

Således talte Achilles og kasted sit scepter til jorden, (245)
staven beslået med nagler af guld, og satte sig atter.
Overfor stod Atriden forbitret. Men hurtigt var Nestor⁶¹
oppe, den milde forhandler og gode taler fra Pylos⁶²;
og fra hans læber flød det med ord så søde som honning.

Han havde levet og set to menneskeslægter forsvinde, (250)

mænd som var fostret og født med ham i det hellige Pylos.

Tredje generation var det nu han herskede over.

Venligt sindet imod dem begge talte han til dem:

“Jamen dog! Stor er den sorg der nu vil ramme Achaia.

Dét blir en fryd for Priamos selv og Priamos’ sønner, (255)

ja, der blir jubel i alle de andre Troeres hjerter,

hvis de får nys om at I er så stygt i strid med hinanden,

I som er ypperst i råd og i kamp af alle Danaer!

Lyt I til mig! I to er jo begge langt yngre end jeg er,

og jeg har truffet en del helt andre karle i min tid (260)

end selv jer, og af dem var der ingen der kimsede ad mig.

Aldrig har jeg set magen til mænd, og jeg når det nok ikke,

folk som Peirithoos, Dryas og Kaineus⁶³, folkenes hyrde,

eller Exadios eller den herlige helt Polyfemos

eller som Aigeus’ søn, den guddomslignende Theseus⁶⁴! (265)

De var de stærkeste mænd blandt jordiske menneskevæsner,

og som de stærkeste gik de i krig med de stærkeste bæster,

bjergenes vilde Kentaurer⁶⁵, som faldt i græsselig mængde.

I deres lag var jeg også med og var kommet fra Pylos,

fjernt fra et afsides land; for de bad mig selv om at komme. (270)

Jeg gjorde mit i den kamp. Men med dem ville visselig ingen

vove en strid af de folk der nu til dags lever på jorden.

Dog gav de agt på mit ord og fulgte de råd som jeg gav dem.

Gør I det samme, I to! Det båder jer visselig bedre!

Du skal ikke, så stærk du end er, berøve ham pigen, (275)

lad ham beholde den løn han fik af Achaiernes sønner!

Du, Peleïde, skal ikke opsætsigt skændes med kongen!

Man har jo aldrig set at en scepterbærende konge,

som har sin hæder fra Zeus, får mindre af byttet end andre.

Er du end aldrig så stærk og har en gudinde til moder⁶⁶, (280)

er han din overmand siden han byder som drot over flere.

Du, Atræide, behersk din harme! Jeg ber dig personligt:

yp ikke længere kiv⁶⁷ med Achilles; han er jo for alle
os fra Achaia et værn og en mur i de slemme bataljer.”

Dette var svaret han fik af den stærke drot Agamemnon: (285)

“Gamle mand! Hvad du siger mig dér, kan du gerne ha ret i.

Men denne mand gør krav på at hæve sig over os alle,
herske over os alle, bestemme som drot for os alle,
hundse med alle. Men ikke enhver vil la sig det byde.

Selv om de evige guder har gjort ham så god med en lanse, (290)
skal han så derfor ha lov til at fremsætte sådanne skældsord?”

Prompte fik han et svar af den lysende kæmpe Achilleus:

“Man måtte kalde mig både kujon og jammerlig usling
dersom jeg bøjed mig for dig i alt hvad du gir mig besked på.
Sligt kan du byde andre, men mig skal du ikke forsøge (295)
at kommandere med. Jeg tænker jeg lyster dig ikke.

Men der er én ting til jeg vil be dig nøje bemærke:
løfte min hånd for at slås for et pigebarns skyld vil jeg ikke,
hverken med dig eller andre, der sådan tar gaver tilbage.

Hvad der i øvrigt er mit ved min velkalfatrede⁶⁸ sejler, (300)
deraf tar du slet intet og fjerner det uden mit minde.

Værsågod, prøv du det blot – så alle kan se det er alvor!

Da skal dit blod med det samme stå sort i et sprøjt om min lanse!”

Efter så hidsig en strid på knubbede ord med hinanden
rejste de sig, og med dét var mødet ved skibene opløst. (305)

Peleus’ søn gik bort til sin lejr ved de langlige skibe
fulgt af Menoitios’ søn⁶⁹ og sit mandskab, mens Agamemnon
nu lod et hurtigt skib trække ud i havet fra stranden,

valgte en snes til at ro og lod hekatomben til guden

laste; han bragte personligt den væne Chrysëis til sæde⁷⁰. (310)

Så gik den snilde Odyssees om bord som skipper på færd.

Dermed var alle på plads og fór ad de skummende stier.

Men Agamemnon gav alle besked på at tvætte⁷¹ sig rene.

Alle tvætted sig da og kastede snavset i havet,
ofrede lydefri hekatomber til Foibos Apollon, (315)
både af tyr og af ged, ved bredden af bølgenes øde.
Osen af fedtet steg op mod himlen og hvirvled i røgen.
Alt dette havde de travlt med i lejren, men kong Agamemnon
glemte ikke sin trussel imod Peleïden Achilleus.
Og til Talthýbios samt Eurýbates tog han til orde, (320)
to af hans gode herolder⁷² og raske betjente, og sagde:
“Gå I to straks til det telt som huser Peliden Achilleus!
Tag den væne Brisëis⁷³ ved hånden og før hende til mig!
Dersom han ikke vil gi hende fra sig, kommer jeg mandstærk
til ham og tar hende selv. Og dét skal bekomme ham værre!” (325)

Det var hans ord, og de trådte af med hans barske befaling.
Trevent gik de af sted langs bredden af bølgenes øde.
Og da de nåed de kry Myrmidoneres⁷⁴ telte og skibe,
fandt de Peliden nær ved sit telt og sit tjærede fartøj.
Dér sad han og blev just ikke glad ved at se deres komme. (330)
Bange og fyldt af respekt for drotten standsed de begge
uden at sige et ord og uden at spørge om noget.
Men han fornam det i hjerte og lunge og talte således:

“Vær I hilset, herolder og bud fra mænd og fra guder!
Træd I blot frem! I har ingen skyld. Den har Agamemnon (335)
som har beordret jer til at hente pigen Brisëis.
Nå ja, så gå da og hent hende ud, min ædle Patroklos⁷⁵,
og la dem ta hende med. De to skal selv være vidner,
både for salige guder og mænd af dødelig herkomst
og for den stivstikkerdrot⁷⁶, hvis man står i kommende dage (340)
og er i nød for min hjælp til at afvende død og massakre.
Han farer visselig frem i råt og fordærveligt afsind
uden først at ha lært at se både frem og tilbage
for at Achaier kan leve og kæmpe ved skibenes leje.”

Og hvad hans ven havde bedt ham om, det gjorde Patroklos, (345)

hented Brisëis fra teltet, den ferskenkindede pige,
og lod dem ta hende med. De gik til Achaiernes skibe,
men det var modvilligt pigen gik med dem. Peliden Achilleus
græd og skyndte sig bort; han satte sig fjernt fra de andre,
tæt ved det skumgrå hav og så det forsvinde i disen, (350)
mens han med hænderne åbne bad mangen en bøn til sin moder:

“Mor, du har født mig til livet om end det kun bliver stakket!

Da skulle tordneren Zeus på den høje Olymp i det mindste
have forlenet mig hæder. Men ikke en døjt har han givet.
For nu har Atreus’ søn, den mægtige kong Agamemnon, (355)
vanæret mig. Han har ranet min løn og beholder den hos sig.”

Det var hans ord, og han græd. Han blev hørt af sin værdige moder
nede fra havets dyb hvor hun sad hos sin aldrende fader⁷⁷.

Hurtigt dukked hun op af det skumgrå hav som en tåge,
satte sig hen for sin søn som han sad og fældede tårer, (360)
klapped hans hår og nævnte hans navn og talte således:

“Barn, hvad græder du for? Hvilken sorg har ramt dig i hjertet?
Sig det og skjul det ikke! Vi begge må vide det sammen.”

Og med et dybt suk svared den hurtige løber Achilleus:
“Alt det ved du jo selv! Hvorfor da fortælle dig alting? (365)
Vi gjorde togt imod Thebe, Eëtions hellige kongsstad⁷⁸,
lagde den øde, tog bytte og førte det her til vor skibslejr.
Og det blev delt retfærdigt imellem Achaiernes sønner,
og til Atriden gav de Chrysëis, en ferskenkindspige.
Siden kom Chryses, en præst for fjernskytten Foibos Apollon, (370)
selv til de bronzeiklædte Achaieres hurtige skibe
for med utallige gaver at købe sin datter tilbage;
i sine hænder bar han sit gyldne scepter med uldbånd
viet til skytten Apollon. Han bønfuldt alle Achaier,
mest dog af alle de to Atrider, folkenes fyrster. (375)
Da gav de andre Achaier til kende man nok skulle vise
agt for den hellige præst og ta mod hans strålende gaver.

Men Agamemnon var lidet fornøjet og sendte den gamle
bort med knubbede ord og gav ham en ordentlig røffel.
Vred måtte præsten da gå sin vej. Men han bad, og Apollon (380)
hørte hans bøn – for han holdt så meget af denne sin tjener –
og lod en ond pil ramme Argeierne. Folkene døde
efter hinanden i træk. Og guddommens dræbende pile
fløj overalt i Achaiernes lejr. En klarsynet spåmand
tolked dog for os sin viden om tegnet fra fjernskytten Foibos. (385)
Jeg var den første der sagde vi skulle forsone Apollon.
Da blev Atriden grebet af vrede, sprang op, og den trussel
som han lod falde, den har han nu udført. Nu blir Chrysëis
sendt på et fejende skib af Achaier med spillende øjne
hjemad til Chryse, og med sig om bord har de gaver til guden. (390)
Men fra mit telt har to herolder nu fjernet Brisëis,
pigen jeg fik til hæder og løn af Achaiernes sønner.
Men har du styrke dertil, tag hånd om dit prægtige afkom!
Gå til den høje Olymp og bønfold Zeus, hvis du ellers
fordum har skænket ham glæde i hjertet i ord eller gerning. (395)
Ofte har jeg jo hørt dig hjemme i hallen hos fader
nævne din dåd og berette hvorledes du ene af alle
evige guder fik udfriet Zeus af forsmædelig⁷⁹ klemme,
da de Olympiske guder forsøgte at slå ham i lænker –
Here tillige med Pallas Athene såvel som Poseidon. (400)
Da var det dig, gudinde, der reddede ham og fik hentet
hundredarmskæmpen⁸⁰ op på Olympens mægtige snemark,
ham som guderne kalder Briáreos, andre Aigaion –
ham kan jo nemlig ikke engang hans far hamle op med.
Stolt af sin kraft tog han plads hos Zeus. Og de salige guder (405)
glemte forskrækket enhver idé om at slå ham i lænker.
Knæl du for ham ⁸¹og mind ham om dét med din arm om hans hase,
se om han ikke vil give sin hjælp til Troernes skarer
og la Achaierne drive tilbage mod havet og flåden,

falde og dø, så de ser de rigtig har glæde af kongen, (410)
og det går op for Atriden, den mægtige drot Agamemnon,
hvad han forbrød ved at håne Achaiernes stærkeste kæmpe.”

Derpå tog Thetis til orde og svared med tåre i øjet:

“Ak dog, mit barn! Hvortil har jeg fostret og født dig med smerte?

Blot du dog sad uden tåre og græmmelse ved dine skibe, (415)
siden der kun er forundt dig så kort og stakket et livsløb.

Nu skal du både dø ung og plages mere end alle
andre. Til ulykke var det jeg bar dig til verden i hallen.

Hvad du har sagt skal jeg gå til Olympens snehvide tinder
for at fortælle til Zeus og prøve tordnerens vilje. (420)

Bliv du blot siddende her ved de hurtigtsejlende skibe,
vred på Achaiernes sønner, og hold dig bare fra krigen.

Zeus tog i går med alle de andre guder til festmad
hos Aithiopernes prægtige mænd på Okeanos' bredder.

Han vender hjemad igen til Olympen om elleve dage. (425)

Da skal jeg opsøge Zeus i hans hal med dens tærskel af bronze.

Dér vil jeg ta om hans knæ, og jeg tænker han gør som jeg ber ham.”

Og med de ord forsvandt hun, og ham lod hun ene tilbage

med hans forbitrelse over den stramtombæltede pige

som man tog fra ham med magt. Imens var den snilde Odysseus (430)

med hekatomben til guden på skibet fremme ved Chryse.

Og da de vel var inde i havnens skærmede vande,

strøg de sejlet og pakked det ned i bunden af skibet,

sænkede masten på plads i sin holder med forstaget⁸² firet,

skoddede⁸³ raske på årerne ind til pladsen for anløb, (435)

kastede dræget⁸⁴ fra stavnen og trossen⁸⁵ agterud⁸⁶ landværts.

Så gik de selv fra borde på stranden hvor bølgerne brydes

og fik de hundrede køer til fjernskytten Foibos ilandsat.

Så blev Chrysëis ført ind fra det højsøgående fartøj

af den forslagne Odysseus; han overgav hende ved altret (440)

i hendes faders hånd og talte således til ham:

“Chryses, mændenes drot Agamemnon har ladet mig sende her med din datter til dig og til Foibos en ren hekatombe, så at Danaernes folk blir skånet og guden formildet, som har beskikket Argeierne gru og jammerlig plage.” (445)

Dermed gav han den gamle hans datter i hænde; han modtog pigen med fryd. Og de lod i en fart hekatomben til guden stille på række og rad ved det smukt opbyggede alter, tvættede hænderne rene og løftede offerkorn i dem. Så bad Chryses en lydelig bøn med hænderne oprakt: (450)

“Hør mig, du sølvbuevæbnede gud som værner om Chryse og om det hellige Killa, du Tenedos’ stærke behersker! Du som jo også tilforn⁸⁷ har lyttet til mine bønner, hævdet min hæder og tugtet Achaiernes sønner med hårdhed, lad du da nu også dette mit nye ønske ske fyldest: (455) skån Danaernes folk og afvend massedød fra dem!”

Således bad han, og Foibos Apollon lyttede til ham. Men da de så havde bedt og kastet de hellige bygkorn⁸⁸, bøjede de dyrenes nakker tilbage og slagtede og flåede, udskar køllernes ben og viktede flomme⁸⁹ omkring dem, (460) to gange rundt, og ovenpå kom de fileter af skært kød. Det lod den gamle stege på kløv⁹⁰ og stænkede rødvin over. De unge stod hos med femgrensgafler i hånden. Snart var køllerne brændt og den ristede indmad fortæret. Så skar de kroppene ud, stak kød på spiddenes skafter, (465) stegte omhyggeligt alt og trak det så atter af spiddet. Og da så møjen var endt og festmaden færdig og rede, åd de, og lysten var stor, men mad var der nok af til alle. Da deres lyst til mad og til drikke var stillet til fulde, øsede svendene vin så det skummed om karrenes rande; (470) og de gav alle en skænk i bægret til gudernes ære. Hele dagen igennem forsonede Achaiernes knøse guden med dans og fejrede den sikre skytte⁹¹ med festlig

sang af Paiánen⁹² i kor. Og guden frydedes ved det.

Men da så solen gik ned og mørket begyndte at komme, (475)

så gik de alle til ro ved skibets tøjrede trosser.

Straks de i kimingen så den rosenfingrede dagning⁹³,

stævned de ud med kurs mod Achaiernes mægtige krigslejr.

Da fik de strygende bør⁹⁴ af fjernskytten Foibos Apollon.

Masten blev rejst, og det kridhvide sejl blev halet til knappen⁹⁵, (480)

brisen fyldte dets svulmende dug, og mørkladen bølge

bruste og suste om kølen på skibet som skar gennem vandet.

Fremad fór det da hen over bølgen og fuldendte færden.

Og da de nåede frem til Achaiernes mægtige krigslejr,

trak de det tjærede skib på land og haled det højt op (485)

hvor der var sand, og stived det op med stænger og stove.

Derpå spredtes de ad til hver deres skibe og telte.

Peleus' herlige søn, den hurtige løber Achilleus,

sad i sin vrede dér ved de hurtigtsejlende skibe,

viste sig hverken på tinge hvor mænd erhverver sig hæder, (490)

eller tog del i kamp, og det bed ham i hjertet at blive

dér hvor han var. For hans hu og hans savn var krigen og gnyet⁹⁶.

Men efter elleve dage, da morgenen gryed den tolvte,

vendte de evige guder tilbage igen på Olympen,

alle som én og med Zeus i spidsen. Og Thetis forglemte (495)

ikke sin søns besked, men steg fra det bølgende havdyb

tidligt ved daggry op til Olympens himmelske højder.

Dér sad Zeus der skuer så vidt, for sig selv og alene

øverst på tinden af hele det klippeforrevne Olympos.

Lige foran ham knæled hun ned og slynged sin venstre (500)

arm om hans hase og tog ham med højrehånden om hagen,

mens hun bønligt bad Kroniden, den øverste hersker:

“Alfader Zeus, om jeg før blandt guder har gavnet dig noget

enten i råd eller dåd, så fyldestgør dette mit ønske!

Hævd mig Achilleus' ære, bestemt som han er til at leve (505)

kortest af alle. For nu har mændenes drot Agamemnon
vanæret ham. Han har taget hans løn og ranet den fra ham.
Skaf du ham æren igen, du vise Zeus på Olympen!
Giv du Troerne styrke og sejr, så Achaierne atter
hædrer min søn og lader ham vokse med æresbevisning!” (510)

Således lød hendes ord; men skyernes samler Kronion
svared i lang tid intet og tav. Men Thetis holdt armen,
som var hun fastgroet, rundt om hans knæ og spurgte ham atter:

“Lov mig det sikkert og vist og sænk din pande som tilsagn!
Eller sig nej! For du har jo intet at frygte. Så ved jeg (515)
at jeg af samtlige guder er ringest agtet af alle.”

Vredt var svaret hun fik af skyernes samler Kronion:
“Hvilken fortrædelig sag! Du beder mig jo provokere
Here som sikkert vil lade mig bittært høre for dette.
Hun er i forvejen altid, endogså i gudernes påhør, (520)
efter mig med sin kritik for at bistå Troernes krigsmænd.
Skynd du dig atter herfra, så Here ikke bemærker
noget. Jeg selv skal ta mig af sagen og få den i orden. –
Ja ja, så skal jeg da gi dig mit nik, så du føler dig sikker.
Det er den dyreste borgen⁹⁷ fra mig blandt evige guder. (525)
For har jeg givet mit nik, kan mit ord ikke gøres ugyldigt,
kan ikke tages tilbage, men bliver uvægerligt opfyldt.”

Og ved et nik med de blåsorte bryn bekræfted Kroniden
løftet; de liflige lokker faldt frem fra alverdens beherskers
evige isse, en skælven fór gennem hele Olympen. (530)

Det var det råd de holdt med hinanden. De skiltes, og Thetis
sprang i det dybe hav fra Olympens glimtende tinde,
Zeus gik hjem til sin hal. Og guderne rejste sig alle
fra deres stole for Zeus, og ingen voved at vente
siddende, nu hvor han kom, men alle rejste sig for ham. (535)

Han tog da plads på sin trone. Men Here var helt på det rene
med hvad hun selv havde set: at den sølverfodede Thetis,

barn af den gamle af havet, var kommet med ærinde hos ham.

Spydigt og bidende talte hun straks til Kroniden og sagde:

“Hvad er det nu for en gud, din rænkesmed, der har søgt dig? (540)

Altid er det din lyst bag ryggen på mig at beslutte

hvad du fordægtigt har pønset på selv. Du bekvemmer dig aldrig

til af dig selv at sige et ord til mig om din hensigt.”

Herpå fik hun til svar af guders og menneskers fader:

“Here, håb ikke på at få alt hvad jeg tænker at vide! (545)

Det kan du slet ikke magte, hvor meget du end er min hustru!

Hvad der er egnet for andre at høre, skal herefter ingen

gud eller dødelig forud for dig få lov at erfare.

Hvad jeg betænker alene og uden gudernes viden,

det skal du bare slet ikke forsøge at spørge mig ud om!” (550)

Herpå svarede fruén, den kvieøjede⁹⁸ Here:

“Skrækindjagende Zeus, hvad er det for noget at sige!

Før har jeg virkelig ikke forhørt mig og spurgt dig for meget.

Du har i ro og mag kunnet planlægge alt hvad du ville.

Nu befrygter jeg slemt at den sølverfodede Thetis, (555)

barn af den gamle af havet, har fået dig rigtig besnakket.

Hos dig sad hun i morges og holdt dig med armen om knæet.

Hende tænker jeg gav du dit nik på at skaffe Achilleus

hæder og lade en mængde Achaiere falde ved flåden.”

Dette var svaret hun fik af skyernes samler⁹⁹ Kronion: (560)

“Sært, som du altid tænker dig ting og holder så vågent

øje med mig. Men det nytter dig ikke. Du kommer mig bare

mer ud af hjerte og sind. Og det skal bekomme dig ilde!

Dersom det er som du tror, er det nok fordi jeg vil ha det!

Ti du stille og sæt dig! Og gør hvad jeg har at befale! (565)

Vogt dig! Thi alle de guder der bor på Olympen, kan intet

hjælpe dig om jeg gik frem og slog til med ubændige hænder.”

Det var hans ord. Og fruén, den kvieøjede Here,

satte sig skræmt og tav, men sit hjerte måtte hun tvinge.

Guderne sad i hallen hos Zeus i ærgerlig tavshed. (570)

Først til at sige et ord var den kunstberømte Hefaistos¹⁰⁰
som ville hjælpe sin mor, den liljearmede Here:

“Hvilken fortrædelig sag og umulig at udholde længer,
dersom I to for menneskers skyld skal skændes så heftigt
og bruge mund i gudernes kreds. Det herlige måltid (575)
mister jo hele sin smag hvis den slags uvæsen råder!

Mor vil jeg give det råd, og hun ved jo selv det er rigtigt,
at vise Zeus, vores far, respekt, så han ikke behøver
atter at skænde og helt spolere vor glæde ved bordet.

Tænk om det virkelig blev den Olympiske lynsvingers¹⁰¹ vilje (580)
at slå os af vore stole! – For langt den stærkeste er han.

Tag nu og stryg ham med håret med ord der er bløde og blide!
Så blir Olympens behersker os god igen med det samme.”

Og med de ord sprang han op og greb et tohanket bæger,
rakte sin kære mor det i hånden og talte således: (585)

“Mor, bekvem dig nu til det og tål det til trods for din smerte,
for at jeg ikke skal se min kære mor blive pryglet
for mine øjne og ikke, trods al den harme jeg føler,
magte at hjælpe. Olympens behersker er farlig at trodse.

Jeg kan¹⁰² jo huske en gang hvor jeg ønskede at hjælpe. Han fattede (590)
fast om min fod og kyled mig ud over gudernes tærskel.

Dagen igennem fløj jeg, og først da solen gik under,
faldt jeg på Lemnos¹⁰³, og da var jeg snarere død end i live.
Dér fik jeg hurtigt hjælp af Sintiske¹⁰⁴ mænd efter faldet.”

Ved disse ord måtte Here med liljearmene smile, (595)
og i sit smil tog hun mod pokalen hun fik af sit afkom.

Han skænkede op fra venstre til højre til alle de andre
guder og øste med skeen den søde nektar¹⁰⁵ af kummen.

Alle de salige guder brød ud i uslukkelig latter
ved at betragte Hefaistos der piskede om i paladset. (600)

Således festede de hele den dag til solen var nede,

og var end lysten stor, var der nok af mad til dem alle,
også af underskønt spil på lyren Apollon håndtered,
eller af vekslende kvad som Muserne sang så det klinged.

Men da den skinnende sol med sit lys var sunket i havet, (605)
gik de alle, enhver til sit hus, for at søge sig hvile,
der hvor Hefaistos, den vidt berømte haltende guddom,
kyndigt og snildt havde bygget dem hver især deres bolig.
Zeus, den Olympiske kaster af lynild, gik til sin egen
hjemlige seng for at få sin søde søvn som han plejed. (610)
Der gik han da til ro med sin guldstoltronende Here.

fra *Homers Iliade*, oversat af O.S. Due, Gyldendal 1999

¹ **gudinde**: et episk digt bliver indledt af en påkaldelse af guddommelig inspiration fra en gudinde, nærmere bestemt en muse (jf. Odysséens v. 1 "Muse, fortæl mig om manden, den aldrig forlegne, der flakked"). Åbningen vv. 1-8 kaldes proömiet. Her påkalder digteren sig guddommelig inspiration. Der er i den græske mytologi ni muser, som er gudinder og en personifikation af kunstarter og videnskab.

² **Peleiden**: Achilleus, søn af Peleus. Patronymikon.

³ **Achilleus**: Hovedpersonen i Iliaden. Søn af gudinden Thetis og den dødelige Peleus. Achilleus er den bedste af de græske krigere. Som de første 7 vers i Iliaden beskriver, handler Iliaden om hans vrede mod Agamemnon. Denne vrede gør, at han trækker sig fra krigen og først vender tilbage, da Patroklos bliver slået ihjel af Hektor.

⁴ **Achaierne**: grækerne.

⁵ **Zeus**: den mægtigste af de græske guder, hersker over himlen og vejret, særligt torden og lyn.

⁶ **Drot**: Hersker, konge (poetisk eller gammeldags sprogbrug).

⁷ **Atræiden**: Agamemnon. Patronymikon. Søn af Atreus. Hans bror Menelaos kaldes også Atriden, og man skal derfor se på konteksten for at finde ud af, hvem der tales om. Her er det Agamemnon.

⁸ **Letos og Zeus's søn**: Apollon.

⁹ **Atriden**: søn af Atreus (kan være både Menelaos og Agamemnon, det må læses ud af konteksten, hvem der er tale om).

¹⁰ **hans bønpræst**: En præst, der tilbad guderne. Her specifikt Apollon.

-
- ¹¹ **scepter:** sceptret er et tegn på bærerens ukrænkelighed.
- ¹² **uldbånd:** viser at bæreren er under en guds beskyttelse.
- ¹³ **skytten Apollon:** Apollon er bl.a. gud for bueskydning. Han skyder pile med pest af sted mod grækerne, og han hjælper Paris med at ramme Achilles med en pil.
- ¹⁴ **Olympen:** bjerget Olympen (Olympos) er i mytologien gudernes bolig.
- ¹⁵ **Priamos:** Konge i Troja.
- ¹⁶ **knubbede:** vrede.
- ¹⁷ **røffel:** udskældning.
- ¹⁸ **Gubbe:** Gammel mand.
- ¹⁹ **brænding:** sted (i havet), hvor bølgerne brydes
- ²⁰ **fjernskyttedyr:** Apollon er bl.a. gud for bueskytterne.
- ²¹ **Killa...Tenedos:** geografiske områder under Apollons beskyttelse.
- ²² **Smintheus:** dette tilnavn til Apollon findes kun her.
- ²³ **danaernes:** grækernes
- ²⁴ **Foibos:** Apollon, der bl.a. er gud for spådomskunst, og hvis hellige orakel havde sæde i Delfi.
- ²⁵ **liljearmede:** almindelig epitete, tit brugt om Here.
- ²⁶ **Here:** Zeus' kone, spiller en stor rolle i Iliaden, hvor hun holder med grækerne.
- ²⁷ **Atreus' sønner:** Agamemnon selv. Koret vil minde Agamemnon om, at han som far har pligt til at hjælpe sine børn, ligesom de har pligt til at hjælpe ham, jf. v. 1058-62, hvor de kloge fugle sørger omhyggeligt for deres børn, som så til gengæld viser forældrene deres omsorg.
- ²⁸ **Kronion:** Zeus, søn af Kronos og Rheia.
- ²⁹ **Thestoriden:** Kalchas. Søn af Thestor. Patronymikon.
- ³⁰ **Kalchas:** dygtig seer.
- ³¹ **fortolker af fugle:** I den antikke litteratur er det meget udbredt, at der tages varsler ud fra fugles bevægelser og deres indvolde.
- ³² **Ilion:** Troja. Navngivet efter byens oldkonge Ilos. (Heraf ”Iliaden” – sangen om Ilion).
- ³³ **Argeierne:** grækerne.
- ³⁴ **spantebuede:** spanter er træstykker, som holder sammen på et skib.
- ³⁵ **lovninger:** løfter.
- ³⁶ **hekatomber:** Ofringer af 100 dyr (græsk: hekaton=100). Men ordet bruges også blot som udtryk for et meget stort offer.
- ³⁷ **farsot:** infektionssygdom, som spreder sig som en epidemi.

-
- ³⁸ **Chryseïs:** Chryses' datter, som er Agamemnons krigsbytte, og som han ikke vil give retur til faderen.
- ³⁹ **Klytaimestra:** Agamemnons kone (og den skønne Helenes søster).
- ⁴⁰ **Achaias stormodige mænd:** grækere.
- ⁴¹ **Ajas:** en af de centrale helte i Iliaden. Der er to helte, der hedder Ajas, denne kaldes for "store Ajas" eller "Telamons Ajas" og er den stærkeste af dem.
- ⁴² **ferskenkindede:** almindelig epitete om smukke piger.
- ⁴³ **Telamons søn:** "store Ajas".
- ⁴⁴ **Idomenes:** konge af Kreta, en af de store krigshelte på græsk side. Han var bl.a. med i træhesten. Optræder langt mere i Iliaden end i Odysseen.
- ⁴⁵ **Odysseus:** den vigtigste krigshelt ud over Achilleus. En meget snedig helt, som får svært ved at komme hjem fra krigen, hvilket Homers andet store værk, Odysseen handler om.
- ⁴⁶ **stymper:** person, især mand, der vækker foragt, medynk eller nedladende overbærenhed.
- ⁴⁷ **Troer:** trojaner.
- ⁴⁸ **Fthias muldrige agre:** Peleus, Achilleus' fars rige på det græske fastland.
- ⁴⁹ **åse:** bakketoppe.
- ⁵⁰ **tøddel:** en meget lille del.
- ⁵¹ **svajede:** buede.
- ⁵² **Pallas Athene:** Krigsgudinde. Datter af Zeus. Er på grækernes side i krigen jf. skønhedskonkurrencen mellem Athene, Afrodite og Here. Prins Paris valgte Afrodite, hun er derfor på trojanernes side, mens Here og Athene er på grækernes.
- ⁵³ **aigisrysteren:** når Zeus svinger med sit magiske skjold, aigiden, laver han lyn og torden.
- ⁵⁴ **overmodsbrynde:** brynde er et gammelt ord for at være ophedet. Det er altså Agamemnons overophedede vrede pga overmod, der er tale om her.
- ⁵⁵ **ærte:** skælde ud.
- ⁵⁶ **tort:** krænkelser, ydmygelse eller lidelse som nogen tilføjer en anden person, så denne mister anseelse eller selvfølelse.
- ⁵⁷ **fæste:** håndtag.
- ⁵⁸ **skoser:** krænkelser.
- ⁵⁹ **gemse:** dyr som minder om en ged.
- ⁶⁰ **Hektor:** Prins af Troja og Trojas største helt. Søn af Priamos og Hekabe, bror til Paris og gift med Adromache.
- ⁶¹ **Nestor:** en gammel og meget viis mand, som deltog i krigen. Optræder også som viis mand i Odysseen. Har lagt navn til det danske udtryk "at være [nogens] nestor" - altså at være den ældste og klogeste.

-
- ⁶² **Pylos:** Der hvor Nestor er konge, ligger på den vestlige spids af halvøen Peloppones.
- ⁶³ **Peirithoos Dryas og Kaineus:** Helte fra Lapitherfolket på Pelion, et område i det centrale Grækenland.
- ⁶⁴ **Theseus:** mytisk helt, som levede inden krigen. Der findes en hel række myter om Theseus, som var konge af Athen.
- ⁶⁵ **Kentaurer:** en blanding mellem hest og mand.
- ⁶⁶ **en gudinde til moder:** havgudinden Thetis.
- ⁶⁷ **yp ikke længere kiv:** Skab ikke strid.
- ⁶⁸ **velkalfatrede:** Velsammentømrede.
- ⁶⁹ **Menoitos' søn:** Patroklos, en karakter som bliver meget vigtig senere i Iliaden.
- ⁷⁰ **til sæde:** Her i betydningen ”bragte hende ombord”.
- ⁷¹ **tvætte:** vaske.
- ⁷² **herolder:** personer, der bragte meddelelser.
- ⁷³ **Brisëis:** Achilles’ krigsbytte, som han må overgive til Agamemnon.
- ⁷⁴ **Myrmidonernes:** Achilles’ mænd i Den Trojanske Krig.
- ⁷⁵ **Patroklos:** Græsk helt, der bliver slået ihjel af Hektor. Hans død får Achilles til at træde ind i krigen igen.
- ⁷⁶ **stivstikkerdrot:** Frygtelig konge.
- ⁷⁷ **sin aldrende fader:** en havgud ved navn Nereus.
- ⁷⁸ **Thebe Eëtions hellige kongstad:** en ud af tre Theben'er. Dette er ikke den Theben, som Oedipus kom fra. Eëtion, som omtales her, er far til Andromache, som er gift med den trojanske prins Hektor, som senere kommer til at spille en stor rolle i Iliaden.
- ⁷⁹ **forsmædelig:** ydmygende.
- ⁸⁰ **hundredarmskampen:** En søn (en af giganterne af Poseidon, som de olympiske guder måtte kæmpe mod. Myten kendes kun fra Homer.
- ⁸¹ **Knæl du for ham:** en klassisk positur for en bedende var knælende at lægge sin venstre arm bag om den persons knæ, man bad til, og række sin højre hånd åben med håndfladen opad mod vedkommendes hage.
- ⁸² **forstaget:** et tov der holder masten fast på et skib.
- ⁸³ **skoddede:** ro bagud for at bakke med et skib.
- ⁸⁴ **dræget:** lille anker.
- ⁸⁵ **trossen:** kraftigt tov.
- ⁸⁶ **agterud:** bagud fra et skib.
- ⁸⁷ **tilforn:** før i tiden.
- ⁸⁸ **hellige bygkorn:** bringes til de ofrende i en kurv, holdes i hænderne under bønner og kastes før selve ofringen.
- ⁸⁹ **flomme:** fedtvæv.

⁹⁰ **kløv**: et stykke træ som er skåret til.

⁹¹ **den sikre skytte**: Apollon

⁹² **Paiánen**: en korsang som hyldede Apollon.

⁹³ **dagning**: daggry. Omtales hyppigt i som rosenfingret i både Iliaden og Odysséen.

⁹⁴ **strygende bør**: god vind.

⁹⁵ **knappen**: det sted på masten, man sætter sejlet fast på noget, der ligner en tøjknop.

⁹⁶ **gnyet**: larmen.

⁹⁷ **borgen**: signal.

⁹⁸ **den kvieøjede**: almindelig epitete for Here.

⁹⁹ **skyernes samler Kronion**: Zeus. Patronymikon.

¹⁰⁰ **kunstberømte Hefaistos**: søn af Here og Zeus, smedeguden, som typisk fremstår som indbegrebet af en håndværker. Hans smedekunst bliver tit hyldet i litteraturen, et berømt eksempel er Iliadens beskrivelse af Achilles' skjold, som Hefaistos har smedet, se 18. sang vv. 478-608.

¹⁰¹ **den Olympiske lynsvinger**: Zeus, se 1. sang, v. 202.

¹⁰² **v. 590 (det hele)**: som straf for at Hefaistos havde hjulpet Here, da hun modarbejdede Zeus.

¹⁰³ **Lemnos**: ø i den nordlige del af det græske øhav.

¹⁰⁴ **Sintiske**: Lemnos' førgræske befolkning.

¹⁰⁵ **nektar**: gudernes drik.